ब्राह्मणप्रार्थना

~ ब्राह्मण प्रार्थना ~

ततो यजमानो वृतान् ब्राह्मणान् यथाशक्ति गन्धादिभिः पुष्पामालाभिश्च समभ्यर्च्य हस्ते कुसुमाञ्जलिम् आदाय आचार्यादीनां सर्वेषाम् ऋत्विजां प्रार्थना कुर्यात् ॥ (यजमान हाथों में पुष्पांजिल लेकर सभी ब्राह्मणों की प्रार्थना करे।) अस्य यागस्य निष्पत्तौ भवन्तोऽभ्यर्थिता मया । सुप्रसन्नेः प्रकर्तव्यं कर्मेदं विधिपूर्वकम् ॥ ब्राह्मणाः सन्तु मे शस्ताः पापात्पान्तु समाहिताः । देवानांचैव दातारः पातारः सर्वदेहिनाम् ॥ जपयज्ञैस्तथा होमैर्दानैश्च विविधेः पुनः । देवानां च ऋषीणां च तृत्यर्थं याजकाः कृताः ॥ येषां देहे स्थिता वेदाः पावयन्ति जगत्रयम् । रक्षन्तु सततं ते मां ग्रहयज्ञे व्यवस्थिताः ॥ ब्राह्मणा जङ्गमं तीर्थं त्रिषुलोकेषु विश्रुतम् । येषांवाक्योदकेनैव शुद्धयन्ति मलिना जनाः ॥ पावनाः सर्ववर्णानां ब्राह्मणा ब्रह्मरूपिणः । सर्वकर्मरता नित्यं वेदशास्त्रार्थकोविदाः ॥ (यह प्राथना पूर्ण होने पर यजमान ब्राह्मणो को पुष्प समर्पित करके उनका सन्मान करे।)

~तत्रादौ मण्डपप्रवेशार्थं वर्धिनीकलशपूजनम्

जलमादाय - अद्यपूर्वोच्चारितशुभपुण्यतिथौ अमुकयागाङ्गतया मण्डपप्रवेशार्थं वरुण वर्धिनि कलश पूजनम् करिष्ये ॥ पट्टोपरि अक्षतादिनाष्टदलं निर्माय तत्र

भूमिं स्पृष्ट्वा -

ॐ मुही धौ॰ पृंथिवी चं न ऽइ, मँख्युज्ञ मिनं मिक्षताम् ॥ पितृतान्नो भरीं मिने ह ॥ (१३/३२)

तत्र यवप्रक्षेपः -

ॐ ओषंधयुहं समंवदन्तु सोमेन सह राज्ञां। यस्मै कृणोतिं ब्ब्राह्मणस्त ६ राजन्यारयामसि॥ (१२/९६) तदुपरि कलशस्थापनम् -

ॐ आर्जिग्घ्र कुलशंम्मुह्या त्त्वां विश्वन्त्विन्दंव । पुनेरूर्ज्ञा निवर्त्तस्व सा नं÷ सहस्रंन्धुक्कक्ष्वोरूधां एयंस्वती पुनुम्मीविंशताद्वयिश् ॥ (८/४२)

कलशे जलपूरणम् -

ॐ वर्रणस्योत्तम्भंनमसि वर्रणस्य स्क्रम्भुसर्ज्ञनी स्त्थो । वर्रणस्यऽऋतुसदेन्यसि वर्रणस्यऽऋतुसदेनमसि वर्रणस्यऽऋतुसदेनुमासीद ॥ (४/३६)

गन्धप्रक्षेपः -

ॐ त्त्वाङ्गेन्धुर्बाऽअंखनुँस्त्वामिन्द्रस्त्वाम्बृहुस्प्पति ÷ । त्वामोषधे सोमो राजां ब्रिद्दान्यक्ष्मांदमुच्यत ॥ (१२/९८) धान्यप्रक्षेपः -

धान्यमिस । धिनुहिदेवान्त्र्याणायंत्त्वोदानायंत्त्वा व्यानायंत्त्वा । दीग्धामनुष्प्रसितिमायुंषे धान्देवोवं÷सिवता हिरंण्यपाणिःष्प्रतिंगृञ्णात्त्विष्ठिंद्रेणपाणिना चक्षुंषे त्त्वा महीनाम्पयोंसि ॥ (१/२०)

सर्वोषधिप्रक्षेपः -

ॐ याऽओषंधी हं पूर्वी जाता देवे भ्यंस्त्रियुगम्पुरा। मनु नु बुब्सूणां मह हं शुतन्धामां नि सुप्त चं॥ (१२/७५) दूर्वाप्रक्षेपः -

ॐ काण्डांत्काण्डात्प्ररोहंन्ती परूषुः परूषुस्परिं। एवानों दूर्वे प्रतंनु सुहस्रेण शुतेनं च॥ (१३/२०)

पश्चपलवप्रक्षेप: -

ॐ अश्वत्येवो निषदंनम्पुण्णे वो बस्तिष्कृता । गोभाजुऽइत्किलांसथु यत्सुनवंथु पूरुंषम् ॥ (३५/४) सप्तमृदप्रक्षेपः -

ॐ स्योना पृथिवि नो भवानृक्षुरा निवेशंनी । यच्छां नहं शर्मां सप्प्रथांहं ॥ (३५/२१)

फलप्रक्षेपः -

ॐ याः फुलिनीर्याऽअंफुलाऽअंपुष्पा याश्श्चं पुष्पिणीं । बृहुस्प्पतिंप्रसूताुस्ता नो मुश्चन्त्व ह हंस ॥ (१२/८९)

पश्चरत्रप्रक्षेपः -

ॐ परि वाजंपति किवरिग्मिह्यान्यंक्रमीत्। दध्द्रत्कांनि दाशुषे॥ (११/२५)

हिरण्यप्रक्षेपः -

ॐ हिरुण्ण्युगुर्भेश समंवर्त्तताग्ग्रे भूतस्यं जातश्यतिरेकंऽआसीत्। स दांधार पृथिवीन्द्यामुतेमाङ्करम्में देवायं हिवषां विधेम ॥ (१३/४)

रक्तसूत्रेण वस्त्रेण च वेष्टयेत् -

ॐ युवासुवासाः परिवीत्तआगात्सऽउश्रेयान् भवति जायमानः । तंधीरासः कवयउन्नयन्ति स्वाध्योमनसादेवयन्तः ॥

पूर्णपात्रमुपरि न्यसेत् -

ॐ पूर्णा दंर्बि परांपतु सुपूर्णा पुनुरापंत । वुस्नेव विकीणावहाऽइषुमूर्जं शतक्रतो ॥ (३/४९)

वरुणमावाहयेत् -

तत्त्वायामीत्यस्य शुनःशेपऋषिः त्रिष्टुप्छन्दः वरुणो देवता वरुणावाहने विनियोगः ॥

ॐ तत्त्वां यामि ब्ब्रह्मणा वन्दंमानुस्तदा शांस्ते यजंमानो हुविब्भिं: । अहेंडमानो वरुणेह बोद्धुरुंशहस् मा नुऽआयुह प्प्रमोषी । (१८/४९) ॐ भूभ्वः स्वः अस्मिन्कलशे वरुणं साङ्गं सपरिवारं सायुधं सशक्तिकम् आ० स्था०॥ वर्धिनि त्वं महापूतामहातीर्थोदकान्विता । त्वत्तोयेन प्रपूर्येहं भव त्वं कुलवर्धिनी ॥ वर्धिनीत्वं जगन्माता पवित्रातिमनोहरा । तवतोयेन कलशान् पूरयामि श्रीये मुदा ॥ तत्रैव - ॐ भू० वर्धिनी इहागच्छ इह तिष्ठ । ॐ वर्धिन्यै नमः वर्धिनीम् आ० स्था०। कलशेषु देवान् आवाह्येत् । (कलश मे देवताओं का आवाहन करना।) ब्रह्मणे० ब्रह्माणम् आ० स्था० । वृषभेश्वराय० । विष्णवे० ।

ब्रह्मणे० ब्रह्माणम् आ० स्था० । वृषभेश्वराय० । विष्णव० । मातृभ्यो० । सागराय० । मह्यै० । नद्यै० । तीर्थाय० । गायत्र्यै० । ऋग्वेदाय० । यजुर्वेदाय० । सामवेदाय० । अथर्ववेदाय० । अग्नये० । आदित्याय० । रुद्राय० ।

मरुद्भयो० । गन्धर्वाय०। ऋषये० । वरुणाय० । वायवे० । धनदाय० । यमाय० । घर्माय० । शिवाय० । यज्ञाय० । विश्वेभ्योदेवेभ्यो० । सप्तविंशति देवानावाह्य -

(इस प्रकार २७ देवताओं का आवाहन कर निम्निलिखित मंत्र से प्रतिष्ठा करे।)

प्रतिष्ठापनम् -

ॐ मनों जूतिर्ज्ञुषतामाञ्चंस्य

बृहुस्पतिव्यॅज्ञिमिन्तनोत्त्विर्दृं व्यज्जह सिम्मिन्दं धातु । विश्वें देवासंऽइह मांदयन्तामो॥ ३ँम्प्रतिष्टु ॥ (२/१३)

ॐ पुनंस्त्वादित्त्या रुद्वा वसंवुहं सिनिन्धताम्पुनंब्र्ब्रह्म्माणों वसुनीथ युज्ञैश ॥ धृतेनु त्त्वन्तुन्त्वंवर्द्धयस्व सुत्त्याश संन्तु यर्जमानस्य कामोहं ॥ (१२/४४)

ततः ॐभृर्भुवःस्वः वरुणवर्धिन्याद्यावाहितदेवताभ्यो नमः इत्यनेन षोडशोपचारैः पश्चोपचारैवा सम्पूज्य प्रार्थयेत -वर्धिनि त्वं महाभागा सर्वतीर्थोदकान्विता । अतस्त्वां प्रार्थये देवि भव त्वं कुलवर्धिनी ॥

जलमादाय -

अनया पूजयावरुणवर्धिन्याद्यावाहितदेवताः प्रीयन्ताम् मण्डपसमीपगमनम् - (मण्डप प्रवेशः)

(आचार्य तथा विप्रो के साथ यजमान तथा वर्धिनी कलश हाथ में धारण की हुई यजमान पत्नी शंख-दुन्दुभी इत्यादि नाद तथा "आनो भद्राः ॰"इत्यादि वेदमंत्रो के घोष पूर्वक महा मंडप की प्रदक्षिणा कर के पश्चिम द्वार के समीप आ कर बैठे।

वर्धिनि कुम्भ महा मण्डपस्य पश्चिम द्वारे देहल्युपरि निधाय॥
-यजमान पत्नी के हाथ में रखा हुआ वर्धिनी कलश महामंड़प
की पश्चिम दहेली पर धान्य पुंज बनाकर उस पर वर्धिनी
कलश रखे

भूमिध्यानम् - हस्ते फलपुष्पाक्षतान्संगृह्य -

(हाथ में फल,पुष्प तथा अक्षत लेकर निम्नलिखित श्लोक से श्री महावराह की पत्नी स्वरूपा श्री धरादेवी का ध्यान करे।) चतुर्भुजां शुक्लवर्णां कूर्मपृष्ठोपरिस्थिताम्।

शङ्खपद्मधरां चक्रशूलयुक्तां धरां भजे ॥

आगच्छ सर्वकल्याणि वसुधे लोकधारिणि ।

पृथिवि ब्रह्मदत्तासि काश्यपेनाभिवन्दिता ॥

आवाहनम् - (हाथ में अक्षत लेकर भूमि देवी का आवाहन करे।)

ॐ भूरंसि भूमिंरस्यदितिरसि बिश्वधांया विश्वंस्य भुवंनस्य धुर्त्री ॥ पृथिवीं ख्यंच्छ पृथिवीन्दं ६ ह पृथिवीम्मा हिं६ सी ॥ (१३/१८)

ॐ भूर्भुवः स्वः भूम्यै नमः भूमिम् आवाहयामि ॥ साष्टाङ्गप्रणाम: -

उद्धृतासि वराहेण कृष्णेन शतबाहुना । दंष्ट्राग्ने लीलया देवि यज्ञार्थं प्रणमाम्यहम् ॥

इति साष्टाङ्ग प्रणमेत् ॥ अर्घ्यदानम् - अर्घ्यपात्रे

जलगन्धफलक्षीरकुशाग्रदिधदूर्वाक्षतसर्षपाश्चेत्यष्टद्रव्याणि तथाऽऽचारात्फलपुष्पहिरण्यं च निक्षिप्य जानुभ्यामवनि गत्वा हस्ताभ्यामर्घ्यम् गृहीत्वा -

(अर्घ्य पात्र मे जल,गंध,पय,दर्भ,दिधि,दूर्वा,अक्षत,सरसव यह अष्ट तथा विद्वानो के द्वारा आचिरत 'फल,पुष्प तथा सुवर्ण' को अर्घ्य पात्र में रख कर श्री भूमि माता को अर्घ्य प्रदान करे।

ब्रह्मणा निर्मिते देवि विष्णुना शङ्करेण च ।
पार्वत्या चैव गायत्र्या स्कन्दवै-श्रवणेन च ॥
यमेन पूजिते देवि धर्म वृद्धि जिगीषया ॥
सौभाग्यं देहि पुत्राँश्च धनं रूपं च पूजिता ॥
गृहाणार्ध्यमिमं देविसौभाग्यं च प्रयच्छ मे ॥
भूम्यै नमः अर्ध्यं समर्पयामि ॥
पूजनम् - (यथा लाभोपचारैः संपूजनं)
ॐस्योनापृंथिविनो० ॥
इत्यनेन गन्धाद्युपचारैः सम्पूज्य
जलमादाय -अनया पूजया भूमिः प्रीयताम् ॥
पूजानिवेदनम्-

उपचारानिमांस्तुभ्यं ददामि परमेश्वरि ।

भक्त्या गृहाण देवेशि त्वामहं शरणं गतः ॥

बलिप्रदानम् -

पत्रपुटेपायसलाजासक्तादिकं यथासम्भवं बलिं निधाय गन्धपुष्पैःसम्पूज्य ।

(पलाशपत्र के दोनेमे पायस-लाजा इत्यादि यथा संभव बिले रखकर गंध पुष्प से पूजन कर श्री भूमि माता को बिले समर्पित करे।)

ॐ भूर्भुवः स्वः सपरिवारायै भूम्यै नमः पायसबिलं समर्पयामि॥

ततः प्रार्थयेत् -

नन्दे नन्दय वासिष्ठे वसुभिः प्रजया सह । जये भार्गवदायादे प्रजानां जयमावह ॥ पूर्णे गिरिशदायादे पूर्ण कामं कुरुष्व मे । भद्रे काश्यपदायादे कुरु भद्रां मितं मम ॥ सर्वबीजसमायुक्ते सर्वरत्नौषधीवृते । रुचिरे नन्दने नन्दे वासिष्ठे रम्यतामिह ॥ प्रजापितसुते देवि चतुरस्ने महीयसि । सुभगे सुव्रते देवि यज्ञे काश्यपि रम्यताम् ॥ पूजिते परमाचार्यैर्गन्थमाल्यैरलङ्कृते ।

भवभूतिकरे देवि यज्ञे भागीव रम्यताम् ॥ अव्यक्ते चाहते पूर्णे शुभे चाङ्गिरसः सुते । इष्टदे त्वं प्रयच्छेष्टं त्वां प्रतिष्ठापयाम्यहम् ॥ देशस्वामिपुरःस्वामिगृहस्वामिपरिग्रहे । मनुष्यधनहस्त्यश्वपशुद्धिकरा भव ।

॥ इति प्रार्थना ॥

अनेन पूजनेन् प्रार्थना पूर्वक भूमिः प्रीयन्तांन मम ॥ कूर्मानन्तपूजनम् -

ॐ सुपण्णंश्यार्ज्ञातिर्वाहुसो दर्विदा ते बायवे बृहस्पतिये बाचस्पतिये पैङ्गराजो्लुजऽआंन्तिरुक्क्षश्युवो मृहुर्मित्स्यस्ते नंदीपृतये द्यावापृथिवीयं÷ कूर्म्मश् ॥ (२४/३४) ॐ भूर्भुवः स्वः कूर्माय नमः कूर्मम् आवाहयामि ॥

अनन्तम् आवाहनम् -

ॐ स्योनासिं सुषदांसि क्षुत्रस्य योनिरिस । स्योनामासीद सुषदामासीद क्षुत्रस्य योनिमासीद ॥ (१०/२६)

ॐ भर्भुवः स्वः अनन्ताय नमः अनन्तम् आवाहयामि ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः कूर्मानन्ताभ्यां नमः सर्वोपचारार्थेगन्धाक्षतपुष्पाणि समर्पयामि ॥

हस्तौ बध्दा - भूकूर्मानन्तपूजने न्यूनातिरिक्तो यो विधिः स परिपूर्णोऽस्तु

॥ अस्तु परिपूर्णः ॥ ~ ततो मण्डपप्रवेशं कुर्यात् ~

प्रवेश:-ततस्तेनैव पाश्चिमद्वारेण सऋत्विग्यजमानः शनैरङ्ग-सङ्कोचयन स्वदक्षिणांशेन द्वारवामांशं स्पृशन्स्वदक्षिणपादपुरःसरं मण्डपान्तः प्रविशेत् ॥ (महामण्डप के पश्चिम द्वार की वामशाखा पर अपना दक्षिण स्कन्ध स्पर्श कराकर अपने दक्षिण पाद से महामण्डप मे प्रवेश करे ।)

कलशहस्ता पत्नी दक्षिणद्वारेण प्रविशेत्॥

(वर्धिनीकलश हाथ में लिये हुये यजमान पत्नी मण्डप के

दक्षिण द्वार से प्रवेश करे।)

पूर्वद्वारेण होमद्रव्यानयनम् ॥

(मण्डप के पूर्व द्वार से हुत द्रव्य लाये ।)

दानार्थद्रव्यस्य दक्षिणद्वारेणानयनम् ॥

(दानार्थ द्रव्य को दक्षिण द्वार से लाये।)

पूजार्थसम्भाराणाम् उत्तरद्वारेणानयनम् ॥

(पूजा के द्रव्यों को उत्तर में से मण्डप में लाये ।)

पत्नीहस्तधृतकुम्भस्य ऐशान्याम् आग्नेय्यां वा व्रीहिराश्युपरि स्थापनम् ।

(यजमान पत्नी के हाथ में स्थित वर्धिनी कलश ईशानकोण,अग्निकोण में व्रीहि (डांगर) के पुञ्ज पर संस्थापित करे।)

॥ इति मण्डपप्रवेशः ॥

~ अथ दिग्रक्षणम् ~

साचार्यः सपत्नीको यजमानः अग्र्यायतनात्पाश्चिमतः स्वासने प्राङ्गुख उपविश्य ।

(यजमान तथा यजमान पत्नी आसन ग्रहण करे) जलमादाय-प्रारब्धस्य अमुककर्मणोऽङ्गत्वेन दिग्रक्षणं पश्चगव्यकरणं भूमिप्रोक्षणं भूमि प्रार्थनां मण्डपपूजनं च करिष्ये-स्ववामहस्ते गौरसर्षपान्गृहीत्वा दक्षिणहस्तेनाच्छाद्य-

ॐ कृणुष्व पाज्रहं प्रसितिन्न पूर्वीं क्याहि राजेवामंवीं श इभेन ॥ तृष्वीमनु प्रसितिन्द्रणानोस्तांसि विद्धं रक्षस्त्तिपष्टैहं ॥ (१३/९)

ॐ तवं भ्रमासंऽआशुया पंतुन्त्यनंस्पृश धृषुता शोश्ंचान ॥ तपूं छेष्यग्ग्ने जुह्वा पतुङ्गानसंन्दितो विसृंज विष्वंगुल्का ॥ (१३/१०)

प्रति स्पाशं÷० ॥ ऊर्खोर्भव० ॥ (१३/११)

ॐ रक्षोहणंबलगृहनंवैष्णावीमिदमहन्तंबंलगमुक्तिंरामि यम्मे निष्ट्रयो यमुमात्त्यो निचुखानेदमहन्तं बंलुगमुत्त्कीरामि यम्मे समानो यमसमानो निच्खानेदमहन्तंबंलगमुत्कीरामि ॥ यम्मे सबंन्धुव्यमसंबन्धुर्त्रिच्खानेदमहन्तंबंलुगमुक्तिंरामि यम्में सजातो यमसंजातो निच्खानोत्कृत्याङ्किरामि ॥ (५/२३) ॐरुक्षोहणों वो बलगृहनुह प्रोक्षांमि बैष्ण्वान्त्ररंक्षोहणों वो वलगृहनोवंनयामि वैष्णुवान्त्रंरक्षोहणीं वो वलगुहनोवंस्तृणामि बैष्ण्वात्रंरक्षोहणौ वांबलगृहन्।ऽउपंदधामि बैष्ण्वी-ॐरंक्षोहणौ वांबलगृहनौ पञ्चूहामि बैष्ण्वा बैष्ण्वमंसि बैष्णवा स्त्थं ॥ (५/२५) रक्षंसाम्भागोऽसि निरंस्तु ६ रक्षंऽइदमह ६ रक्षोभि तिंष्ट्रामीदमह ६ रक्षोवंबाधऽइदमहर रक्षोधमन्तमो नयामि ॥ ॐ घृतेनं द्यावापृथिर्वी प्रोण्णुंवाथां वायो वे स्तोकानां मुग्गिरा इयंस्य वेतु स्वाहा स्वाहांकृतेऽऊर्द्धनंभसम्मारुतङ्गंच्छतम् ॥ (६/१६) ॐ रक्क्षोहा बिश्धचंषणिर्भि योनिमयोहते ॥ द्रोणे सुघस्त्थुमासंदत् ॥ (२६/२६) अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भूमिसंस्थिताः। ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ॥ अपक्रामन्तु भूतानि पिशाचाः सर्वतो दिशम् । सर्वेषामवरोधेन यज्ञकर्म समारभे ॥

यदत्र संस्थितं भूतं स्थान माश्रीत्य सर्वतः । स्थानं त्यत्का तु तत्सर्वं यत्रस्थं तत्र गच्छतु ॥ भूतप्रेत- पिशाचाद्या अपक्रामन्तु राक्षसाः । स्थानादस्माद् वज्रन्त्वन्यत्स्वीकरोमि भुवन्त्विमाम् । भूतानि राक्षसा वापि येऽऽत्र तिष्ठन्ति केचन । ते सर्वेऽऽप्यपगछन्तु यज्ञकर्म करोम्यहम् ॥ एतैर्मन्त्रैः सर्व दिक्षु विकिरेत् ॥ उदकोपस्पर्शः ॥

॥ इति ॥

~ पंचगव्यकरणम् भूमिप्रोक्षणश्च~

गोमूत्रं गोमयं क्षीरं दिध सिर्प कुशोदकम् । यज्ञस्थलविशुद्धयर्थं पंचगव्यं करोम्यहम् ॥ (कांस्यपात्रे एकीकरणम्)

गायत्र्या गोमूत्रम् क्षिपेत् ॥१॥ ॐ मानस्तोके० गोमयं क्षिपेत्॥२॥

ॐ पयः पृथिव्यां० क्षीरं क्षिपेत् ॥३॥ ॐ दिधिक्राव्णो० दिधि क्षिपेत् ॥४॥ ॐ तेजोसि० आज्यं क्षिपेत् ॥५॥ ॐ देवस्य त्वा ... हस्ताभ्याम् कुशोदकं क्षिपेत् । ॐ आपोहिष्ठेति कुशैः मंडपं प्रोक्षयेत् ।

अंजलौ पुष्पाण्यादाय ॐ स्वस्तिन० त्रिवारं जिपत्वा ऊर्ध्वं पश्यन्

~ भूम्यादिदेवतापूजनं ~

ॐ भूरंसि भूमिंरस्यदितिरसि ब्रिश्वधांया बिश्वंस्य भुवंनस्य धुर्त्री ॥ पृथिर्वीं ख्यंच्छ पृथिवीन्दं ६ ह पृथिवीम्मा हिं६ सी ह ॥ (१३/१८)

भूम्यै नमः भूमिमावाहयामि ॥

ॐ यस्यं कुम्मी गृहे हुविस्तमंग्ग्ने बर्धया त्त्वम् । तस्मौ देवाऽअधिब्रुवन्नयश्च ब्रह्मणस्पृतिं÷ ॥ (१७/५२)

कूर्माय नमः कूर्ममावाहयामि ॥

ॐ स्योना पृंथिवि नो भवानृक्षुरा निवेशंनी । यच्छां नुहं शर्मां सुप्प्रथांह ॥

अनन्ताय नमः अनन्तमावाहयामि स्थापयामि ॥

(वराहाय नमः वराहम् आवाहयामि स्थापयामि)

प्रतिष्ठापनम् - ॐ मनौजूति० ॥

भूमिकूर्मानन्तदेवताः सुप्रतिष्ठिताः वरदाः भवत ॥

ॐ भूमिकूमानन्तदेवताभ्यो नमः इत्यनेन पूजयेत्॥

जलमादाय अनेन पूजनेन भूम्यादि देवताः प्रीयन्ताम् न मम्

स्वस्त्ययनम् -

ॐ स्वस्तिन्ऽइन्द्रो० ॥

ॐ देवा आयान्तु ॥ यातुधाना अपयान्तु ॥

विष्णो देवयजनं रक्षस्व (रक्ष) इति पठित्वा भूमौ प्रादेशं कुर्यात् ॥

अथ मण्डपाङ्ग गणपति पूजनम् : -

तत्रादौ आग्नेय्यां गणपतिपीठोपरि गणेशं लाभोपचारैर्वा सम्पूजयेत् ॥ विधिमण्डपश्चेत् ईशानमध्यस्तम्भादारभ्य सार्वभौतिकबल्यन्तं विधिमण्डपपूजनं विधिवत् विधेयम् ॥ छायामण्डपसत्वे तु विधिवत्पूजाभावः ॥ इच्छा चेत्स्तम्भद्वार तोरणादीनां गन्धाक्षतपुष्पादिभिः पूजनं विधेयम् ।

